

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. kovo 22 d.
(OR. en, de, sk)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0195(COD)

7629/24
ADD 1 REV 2

CODEC 776
ENV 284
CLIMA 110
FORETS 84
AGRI 207
POLMAR 9

PRANEŠIMAS DĖL „I/A“ PUNKTO

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO dėl gamtos atkūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/869, projektas (pirmasis svarstymas) – Teisėkūros procedūra priimamo akto priėmimas = Pareiškimai

Vokietijos pareiškimas

Gamtos atkūrimo reglamentas priimamas tuo metu, kai žemės ūkio sektorius susiduria su fundamentiniais iššūkiais. Vokietijos Federacinė Respublika akcentuoja, kad prie ateities prisitaikęs žemės ūkio sektorius yra gyvybiškai svarbus. Veikiančios ekosistemos šiuo atžvilgiu yra pagrindas, be kurio negalima apsieiti. Vokietijos Federacinė Respublika mano, kad įgyvendinant Gamtos atkūrimo reglamentą lemiamai svarbu, kad žemės ūkio valdoms nebūtų užkrauta papildoma našta.

Estijos pareiškimas

Estija tvirtai remia Gamtos atkūrimo teisės aktą. Mūsų nuomone, Gamtos atkūrimo teisės aktas yra viena iš svarbiausių priemonių siekiant sustabdyti pavojingą biologinės įvairovės nykimą Europoje, pakeisti šį procesą priešingu ir užtikrinti sveiką, atsparią ir saugią aplinką mums ir mūsų vaikams. Biologinė įvairovė pasižyminti gamta yra didžiausia mūsų sąjungininkė kovojant su klimato kaita ir prisitaikant prie jos poveikio. Tvari maisto produktų gamyba, miškininkystė, gyvybiškai svarbių ekosisteminių paslaugų teikimas – visa tai priklauso nuo gamtos ir biologinės įvairovės. Be to, esame atsakingi ne tik savo piliečiams ir ateities kartoms, bet ir pasaulinei bendruomenei. Reglamentu užtikrinama tinkama būtinų priemonių, kuriomis siekiama tenkinti neatidėliotinus ir realius gamtinės aplinkos poreikius, pusiausvyra ir kartu atsižvelgiama į valstybių narių pastangas ir skirtingas aplinkybes bei numatomas būtinas lankstumas šiuo tikslu.

Latvijos pareiškimas

Latvija vis dar kaip ir kiti jaučia didelį susirūpinimą dėl žemės ūkio ekosistemų atkūrimo nuostatų proporcingumo, kiek tai susiję su priemonėmis, kuriomis siekiama atkurti žemės ūkio reikmėms naudojamus organinius dirvožemius, kurie sudaro nusausus durpynus.

Vis dėlto Latvija pritaria pasiūlymo dėl reglamento dėl gamtos atkūrimo priėmimui, taip pat pagrindiniam šio pasiūlymo tikslui – grąžinti gamtą visame žemyne biologinės įvairovės, klimato ir žmonių labui.

Mūsų nuomone, pastangomis grindžiamos nuostatos su kiekybiniais organinių dirvožemių atkūrimo ir drėgnumo atkūrimo tikslais vis dar kelia neproporcingo poveikio tam tikroms valstybėms narėms, kuriose yra specifinės klimato sąlygos, riziką.

Latvija yra valstybė narė, kurioje žemės ūkio paskirties žemės dalis (30 % viso žemės ploto) yra viena mažiausių ES. Tuo pat metu Latvija yra viena iš nedaugelio valstybių narių, kuriose žemės ūkio paskirties žemėje esančių organinių dirvožemių dalys yra didžiausios.

Dėl tam tikrų ypatumų ir aplinkybių drėgnumo atkūrimo priemonės neturėtų daryti neigiamo poveikio žemės ūkio gamybai, kuri yra vienas iš prioritetinių Latvijos ekonomikos sektorių.

Be to, drėgnumo atkūrimas taip pat didina išmetamą metano, kuris yra antras iš visų dujų pagal savo įtaką šiltnamio efektui, kiekį. Kai kuriais atvejais drėgnumo atkūrimas gali trukdyti siekti Latvijos LULUCF klimato tikslų, ypač trumpuoju laikotarpiu.

Galimybė gauti papildomą finansavimą yra būtina sąlyga siekiant šiame reglamente nustatytų tikslų.

Nustatant aplinkos ir klimato tikslus turi būti subalansuotai atsižvelgiama į visus žemės valdymo, žemės ūkio ir miškininkystės tvarumo aspektus.

Nyderlandų pareiškimas

Nyderlandų vyriausybė norėtų dar kartą pabrėžti Gamtos atkūrimo reglamento svarbą ir pakartoja, kad remia jo visa apimančią užmoją. Norėtume padėkoti pirmininkavusioms Prancūzijai, Švedijai, Ispanijai ir pirmininkaujančiai Belgijai, taip pat Komisijai ir Europos Parlamentui už konstruktyvų požiūrį užbaigiant su šiuo reglamentu susijusį darbą. Norėtume padėkoti visiems ES partneriams, kurie rimtai atsižvelgė į Nyderlandams susirūpinimą keliančius klausimus ir mėgino per derybas rasti sprendimus šiems iššūkiams įveikti.

Vis dėlto Nyderlandų Karalystės Generaliniai Luomai didele balsų dauguma priėmė pasiūlymą, kuriuo vyriausybės prašoma balsuoti prieš Gamtos atkūrimo reglamentą, kadangi norint pasiekti dabartinius ir būsimus tikslus atkurti gamtą kyla didelių iššūkių atsižvelgiant į didelį gyventojų tankį ir didelį spaudimą žemės naudojimui, kurį lemia konkuruojantys ekonominiai, socialiniai ir ekologiško reikalavimai, taip pat į susijusią teisinių ir politinių pasekmių riziką. Reglamentu nustatomi privalomi 2040 m. ir 2050 m. tikslai įgyvendinimo iššūkius dar labiau padidina. Todėl Nyderlandų vyriausybė balsuos prieš šį reglamentą.

Nyderlandai įsipareigoja, oficialiai priėmus reglamentą ir jam įsigaliojus, sėkmingai jį įgyvendinti. Sieksime įgyvendinti reglamentą taip, kad vykdant visuomenei svarbius projektus tenkanti administracinė našta ir su jais susiję teisiniai reikalavimai būtų kuo mažesni, ir ieškosime galimybių užtikrinti daugiafunkčią žemės ir išteklių naudojimą pagal šį reglamentą. Nyderlandai tikisi nuolat palaikyti dialogą su Komisija ir valstybėmis narėmis siekiant užtikrinti, kad reglamentas prisidėtų prie ekosistemų atkūrimo žmonių, klimato ir planetos labui.

Slovakijos pareiškimas

Slovakija pritaria reglamento projekto tikslui – prisidėti prie tęstinio, ilgalaikio ir tvaraus biologiškai įvairios bei atsparios gamtos atkūrimo visoje Europos Sąjungos sausumos ir jūros teritorijose, atkuriant ekosistemas, ir prisidėti prie to, kad būtų pasiekti Sąjungos klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslai, ir įvykdyti Sąjungos tarptautinius įsipareigojimus.

Tačiau manome, kad dedant pastangas šiam tikslui pasiekti turi būti atsižvelgiama į valstybių narių įvairių ekosistemų bazinės būklės ir reikalavimus. Žvelgiant iš europinės perspektyvos, didžiausias pastangas atkurti gamtą reikės dėti ten, kur žmogaus veikla smarkiausiai pakeitė ir neigiamai paveikė ekosistemas. Slovakijoje vis dar yra ekosistemų, kuriose gamtos ir biologinės įvairovės išsaugojimo lygis yra aukštas, kaip matyti iš 2022 m. aplinkosauginio veiksmingumo indekso biologinės įvairovės indekso rezultato – 82,7 nacionalinio balo. Šiuos teigiamus aspektus reikia kuo labiau išsaugoti. Ši padėtis didele dalimi yra esamos ir daugeliu atvejų ilgalaikės bei aktyvios kraštovaizdžio bei gamtos apsaugos praktikos Slovakijoje rezultatas. Dedant šias pastangas Slovakijoje, be gamtosaugininkų profesionalų ir savanorių, istoriškai svarbų vaidmenį atliko ūkininkai, miškininkai, miškų savininkai bei vietos gyventojai.

Todėl būsimas reglamento taikymas turi būti grindžiamas teisingu pastangų paskirstymu tarp visų valstybių narių. Kad reglamentas būtų veiksmingai taikomas, reikės, kad būtų teisingai nustatyti patenkinami rodiklių, palankių plotų ir buveinių būklės vertinimų lygiai. Kitaip, tai gali dar labiau paaštrinti Sąjungos valstybių narių ekosistemų būklės ir gamtos išteklių naudojimo skirtumus ir daryti skirtingą socioekonominį poveikį valstybėse narėse.

Manome, kad reglamento taikymas prisidės prie didesnės administracinės ir finansinės naštos, kurią didele dalimi turės nešti valstybės narės. Todėl viešasis finansavimas turėtų stabiliai ir nuspėjamai garantuoti pakankamus išteklius atnaujintoms priemonėms įgyvendinti ir ekonominės veiklos įvairaus laipsnio ribojimams kompensuoti.

Komisijos pareiškimas

ES ir jos valstybės narės yra 1998 m. birželio 25 d. Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (UNECE) konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (toliau – Orhuso konvencija) šalys.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad suinteresuoti visuomenės nariai, kurie pagal nacionalinę teisę turi pakankamą interesą arba teigia, kad yra padarytas teisės pažeidimas, galėtų pasinaudoti peržiūros procedūra teisme arba kitoje pagal įstatymą įsteigtoje nepriklausomoje ir nešališkoje įstaigoje, kad užginčytų nacionalinių atkūrimo planų materialinį arba procesinį teisėtumą ir bet kokią kompetentingų institucijų neveikimą, neatsižvelgiant į tai, kokį vaidmenį tie visuomenės nariai atliko rengiant ir nustatant tuos nacionalinius atkūrimo planus. Tai turi neprieštarauti atitinkamai Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikai, susijusiai su teise kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais, ir visapusiškai atitikti įsipareigojimus, kuriuos valstybės narės prisiėmė kaip Orhuso konvencijos šalys¹.

¹ Taip pat žr. komunikatą „Geresnis teisės kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais ES ir jos valstybėse narėse užtikrinimas“ (dok. 11854/20 – COM(2020) 0643).